

Varierende kvalitet på barneavhør

Øystein Helmikstøl

journalist i Psykologtidsskriftet

Ny forskning har avdekket store variasjoner på kvaliteten i avhørspraksisen i politiet. – Vi ser for mange tilfeller der barn i avhør ikke gis anledning til å fortelle åpent og med egne ord, og det er store variasjoner med tanke på hvordan avhørere følger opp barnas forklaringer.

Det forteller førsteamanuensis i psykologi Miriam Johnson til Psykologtidsskriftet. Sammen med førsteamanuensis Gunn Astrid Baugerud har Johnson etablert en forskningsgruppe innenfor anvendt rettspsykologi ved OsloMet. Gruppen gjennomfører et nasjonalt forskningsprosjekt som kartlegger kvalitet i barneavhør i Norge på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet. Prosjektet ble omtalt i 2018 som verdens største studie av barneavhør.

Analyserer barneavhør

Forskerne skal levere ferdig projektrapport til departementet i 2022.

– Vi analyserer 550 avhør av førskolebarn og skal i gang med å analysere et tilsvarende antall avhør av skolebarn. Vi gjennomfører sekvensielle analyser av dialogen mellom barn og politietterforsker for å kartlegge ulike kvalitetsmarkører i avhørene i tråd med internasjonalt anerkjente analyseprinsipper. Vi kartlegger også effekten av visuelle hjelpemidler, hvordan barna avdekker vold/overgrep, og etterlevelse av den norske avhørsmodellen. Våre funn tilsier at det er store variasjoner i kvaliteten i avhørspraksisen i politiet, opplyser Johnson til Psykologtidsskriftet.

– Vi har undervurdert hva og hvor detaljert små barn kan fortelle

Barneavhørsprosjekt og avatar-prosjekt

- Formålet med barneavhørsprosjektet er å kartlegge kvaliteten i hvordan volds- og overgrepsutsatte barn avhøres av politiet
- Totalt vil forskerne analysere over 1000 avhør.
- Prosjektleder Gunn Astrid Baugerud og Miriam Johnson ved OsloMet gjennomfører avatar-prosjektet i samarbeid med forskere ved SimulaMet med ekspertise på AI-teknologi og forskere ved Center of Investigative Interviewing i Australia.
- Avatarprosjektet finansieres av midler fra Forskningsrådets målrettede satsing på banebrytende forskning (FRIPRO).

I det pågående forskningsprosjektet ser de også at selv små barn i 3–4-årsalderen ofte gjengir tydelige og detaljerte beskrivelser av konkrete hendelser de har opplevd, og at de også er motstandsdyktige mot suggestive spørsmål.

– Vi har undervurdert hva og hvor detaljert små barn kan fortelle, gitt de riktige betingelsene i avhør og avhørers evne til å gjennomføre avhøret i tråd med anbefalt praksis, understreker Johnson.

Rettspsykologi: Få forskere i Norge

Hennes primærområde er rettspsykologi. Barneavhørsprosjektet er også et rettspsykologisk fundert forskningsprosjekt, som handler om et av rettspsykologiens kjerneområder: barns troverdighet, pålitelighet og kompetanse som vitner i reelle straffesaker.

Få forskere i Norge har rettspsykologi som spesialfelt.

– Vi har hatt som primært siktemål å videreføre rettspsykologisk forskning til OsloMet og har etablert en egen forskningsgruppe på feltet, opplyser Johnson, som forteller at de samarbeider med Svein Magnussen og også har etablert forskningssamarbeid med andre etablerte forskere på feltet fra England, Australia og USA.

Ferdighetstrening med barne-avatar

Lav avhørsmetodisk kvalitet i avhør av barn har ifølge Johnson blitt avdekket som en internasjonal utfordring og at det er behov for å tenke nytt og innovativt for å øke avhørsmetodiske ferdigheter.

Johnson opplyser at det store barneavhørsprosjektet blir ført videre i et pågående forskningsprosjekt der målet er å utvikle en dynamisk barneavatar basert på AI-teknologi for systematisk ferdighetstrening for politietterforskere som skal avhøre barn.

– Målet er å øke avhørsmetodisk kvalitet i avhørene ved målrettet ferdighetstrening og systematisk feedback.



RETTSPSYKOLOGISK SAMARBEID Førsteamanuensis Gunn Astrid Baugerud fra OsloMet (nummer tre fra venstre) og professor Martine Powell med kollegaer ved Centre for Investigative Interviewing ved Griffith University Australia. Foto: OsloMet